

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 815/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného spoločnosťou Peter Farkaš, advokátska kancelária spol. s r. o., Puškinova 6, Prešov, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Farkaš, vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 1, čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a základných práv podľa čl. 10 ods. 2, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd; práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; čl. 2 ods. 2, čl. 3 a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, ako aj čl. 17 ods. 1 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23 CoP 17/2016 z 3. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným 14. novembra 2016, ktorou namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy; čl. 1, čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a základných práv podľa čl. 10 ods. 2, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny; práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“); čl. 2 ods. 2, čl. 3 a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, ako aj čl. 17 ods. 1 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 CoP 17/2016 z 3. augusta 2016 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ návrhom z 21. januára 2016 podaným na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) žiadal, aby do právoplatného skončenia konania vo veci samej (konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu) vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 30 P 519/2015 nariadil okresný súd predbežné opatrenie, ktorým by maloletú dcéru sťažovateľa a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka“) - [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“), zveril do osobnej starostlivosti matke a zároveň predbežne upravil styk sťažovateľa s maloletou tak, že bude oprávnený sa s ňou stretávať párne týždne striedavo, a to od piatku 17.00 h do nedele 17.00 h a od stredy 17.00 h do nedele 17.00 h.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 30 P 24/2016 z 12. februára 2016 rozhodol predbežným opatrením o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená a povinná ju zastupovať a spravovať jej majetok. Zároveň predbežne upravil styk

sťažovateľa s maloletou tak, že sťažovateľ ako otec maloletej je oprávnený sa s ňou stýkať každý týždeň v sobotu od 14.00 h do 18.00 h v prítomnosti matky.

4. Uznesením krajského súdu sp. zn. 10 CoP 5/2016 z 22. marca 2016 bolo zmenené toto uznesenie okresného súdu vo výroku o úprave styku sťažovateľa s maloletou tak, že otec maloletého dieťaťa je oprávnený sa s ňou stýkať každý sobotu párneho týždňa v mesiaci od 09.00 h do 11.30 h a od 14.00 h do 17.00 h v prítomnosti matky.

5. Dňa 7. júna 2016 bol na okresnom súde podaný návrh sťažovateľa na zmenu vydaného predbežného opatrenia, v ktorom žiadal, aby súd zmenil predbežné opatrenie v časti úpravy styku s maloletou tak, že bude oprávnený sa s ňou stretávať každý párny týždeň v mesiaci od piatku 16.00 h do nedele do 18.00 h a každý rok počas letných prázdnin v mesiaci júl od 1. júla od 09.00 h do 7. júla do 18.00 h a v mesiaci august od 1. augusta od 09.00 h do 7. augusta do 18.00 h.

6. Okresný súd uznesením sp. zn. 30 P 519/2015 z 29. júna 2016 zmenil uznesenie okresného súdu sp. zn. 30 P 24/2016 z 12. februára 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 10 CoP 5/2016 z 22. marca 2016 v časti úpravy styku tak, že upravil predbežne styk sťažovateľa s maloletou každý párny týždeň v mesiaci od piatku od 16.00 h do nedele do 18.00 h, každý rok počas letných prázdnin v mesiaci júl od 1. júla od 9.00 h do 7. júla do 18.00 h a v mesiaci august od 1. augusta od 9.00 h do 7. augusta do 18.00 h.

7. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala odvolanie matka maloletej, v ktorom namietala, že nikdy nebránila styku sťažovateľa s maloletou, avšak upozorňovala na jej plačlivosť a úzkostné stavy v trvaní niekoľkých dní, ak nebola nepretržite prítomná v jej blízkosti po návrate od sťažovateľa. Preto už v konaní pred okresným súdom navrhla vykonanie znaleckého dokazovania, súd prvej inštancie však nepristúpil k nariadeniu znaleckého dokazovania, ale rozšíril styk sťažovateľa s maloletou.

8. Krajský súd napadnutým uznesením na základe podaného odvolania zmenil výrok uznesenia okresného súdu sp. zn. 30 P 519/2015 v spojení s uznesením krajského súdu

sp. zn. 10 CoP 5/2016 z 22. marca 2016 tak, že upravil predbežne styk sťažovateľa s maloletou každý párny týždeň v roku, a to v piatok od 16.00 h do 18.00 h, v sobotu od 9.00 h do 18.00 h a v nedeľu od 9.00 h do 18.00 h.

9. S napadnutým uznesením krajského súdu sa sťažovateľ nestotožňuje a považuje ho za také, ktoré porušuje v petite sťažnosti označené články, ako aj základné práva a slobody podľa ústavy, listiny a ďalších medzinárodných dohovorov. Podľa jeho názoru je potrebné pri úprave styku vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času - pracovné dni, víkendy, sviatky, prázdniny. Poukazuje pri tom na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 409/2013, v ktorom odvolací súd vyslovil, že úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných v § 25 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov. Z uvedeného rozhodnutia pre sťažovateľa vyplýva, že je správne a predovšetkým spravodlivé, aby *„otec (tam matka), ktorý je rodičovský rovnako hodnotný ako matka (tam otec), napriek tomu, že dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti matky (tam otca), mohol si plniť svoju otcovskú (tam materskú) rolu v plnej miere.“* Príslušný súd nezistil dôvody na obmedzenie styku rodiča s dieťaťom iba dvakrát do mesiaca počas víkendov, a preto ho upravil aj počas sviatkov a letných prázdnin, čo rešpektovalo aj okolnosti tohto rodiča, ktorého bydlisko je od miesta bydliska dieťaťa vzdialené 120 km.

10. V sťažovateľovom prípade krajský súd obmedzil styk otca s dieťaťom, ktorý bol predbežne upravený okresným súdom, na každý druhý víkend v roku a dva týždne počas letných prázdnin (1 týždeň v júli, 1 týždeň v auguste), neprihliadajúc okrem ďalej uvedeného ani na bydlisko sťažovateľa, ktoré je od bydliska maloletej vzdialené vyše 400 km.

11. Krajský súd si podľa sťažovateľa pri svojom rozhodovaní o odvolaní osvojil nepreukázané tvrdenie matky o tom, že *„maloletá je po návrate od otca plačlivá a prejavuje sa u nej separačná úzkosť. Matka toto svoje tvrdenie preukázala len čestným vyhlásením jej rodičov, ktorý dôkaz vzhľadom na ich vzájomný vzťah otec nepovažuje za hodnoverný. Otec matku opakovane žiadal, aby ho ihneď kontaktovala, keď bude dcéra po*

návrate od neho plačlivá a bude sa u nej prejavovať separačná úzkosť, ale ani raz sa tak nestalo. Napriek tomu si súd toto jej tvrdenie osvojil s tým, že mu nie je známy dôkaz svedčiaci v prospech toho, že stretávanie otca s maloletou s jej prespatím u otca, nebude pre ňu nadmerne stresujúce, napriek tomu, že otec v konaní produkoval veľké množstvo dôkazov svedčiacich o tom, že žiaden stres dcéra s otcom neprežíva.“.

12. Krajský súd zároveň nebral do úvahy, že v čase odlúčenia rodičov mala maloletá približne pol roka a v tom období matka umožňovala stretávanie dieťaťa so sťažovateľom na 2 - 5 dní bez prítomnosti matky a sťažovateľ bez problémov zvládol starostlivosť o maloletú.

13. V danom prípade krajský súd neprihliadal ani na stanovisko kolíznej opatrovníčky, ktorej povinnosťou bolo chrániť práva a právom chránené záujmy maloletej v konaní, zabezpečiť jej priaznivý a všestranný psychický, fyzický a sociálny vývin.

14. Napokon sťažovateľ vyjadruje, že si je vedomý všeobecnej neakceptovateľnosti predbežných opatrení (teraz neodkladných opatrení) z preskúmania ústavným súdom vzhľadom na povahu týchto opatrení. Poukazujeme však na to, že ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti výnimočne pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach, pričom judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach možno iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúceho charakter svojvôle. V danom prípade krajský súd neakceptoval množstvo dôkazov, ktoré sťažovateľ v konaní predložil, neakceptoval odporúčanie kolíznej opatrovníčky a celé rozhodnutie zakladá na jedinom nepreukázanom tvrdení matky o tom, že dcéra (maloletá) je po príchode od otca (sťažovateľa) plačlivá a prežíva úzkostné stavy. V zmysle uvedeného preto sťažovateľ zastáva názor, že závery napadnutého rozhodnutia nevychádzajú z logickej úvahy, ktoré by sa opierali o dostatočne náležité odôvodnenie, a z tohto dôvodu toto rozhodnutie nesie známky svojvôle.

15. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu v petite sťažnosti označených článkov, základných práv a slobôd podľa ústavy, listiny a ďalších medzinárodných dohovorov, zruší toto uznesenie a vec vráti na ďalšie konanie.

II.

16. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo,

politické, o iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 1 listiny ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Podľa čl. 3 ods. 1 listiny základné práva a slobody sa zaručujú všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia. Podľa čl. 10 ods. 2 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 32 ods. 4 listiny starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne. Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čle, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti,

verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 2 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú, že zaručia, že práva formulované v tomto pakte sa budú uskutočňovať bez akéhokoľvek rozlišovania podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania národnostného a sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia. Podľa čl. 3 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach rozvojové krajiny môžu s patričným zreteľom na ľudské práva a svoje národné hospodárstvo určiť, v akom rozsahu by zaručili hospodárske práva uznané v tomto pakte cudzím štátnym príslušníkom. Podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu. Tlač a verejnnosť môžu byť vylúčené z celého konania alebo z jeho časti z dôvodov morálky, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti alebo vtedy, keď to vyžaduje súkromný záujem strán, alebo môžu byť vylúčené v rozsahu, ktorý je podľa prísnej mienky súdu nevyhnutný pri osobitných okolnostiach, keby zverejnenie prejudikovalo záujmy spravodlivosti; ale každý rozsudok vyneseny v trestnej alebo občianskoprávnej veci, s výnimkou prípadov, keď záujem mladistvých osôb vyžaduje iný postup alebo keď sa konanie týka manželských sporov alebo opatrovnictva deti, bude zverejnený.

Podľa čl. 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť. Podľa čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkoľvek diskriminácie. Zákon zakáže akúkoľvek diskrimináciu a zaručí všetkým osobám rovnakú a účinnú ochranu proti diskriminácii z akýchkoľvek dôvodov, napr. podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku a rodu.

19. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené v petite sťažnosti označené články ústavy, medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach; základné práva podľa ústavy a listiny, ako aj práva podľa dohovoru.

20. Podľa § 102 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskoršie ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz. Predpoklady na nariadenie predbežného opatrenia, jeho dôsledky a spôsob zániku upravujú ustanovenia § 74 až § 77a OSP.

21. Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

22. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sa uplatňuje na princípe subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd poskytuje uvedenú ochranu iba vtedy, ak ju neposkytujú všeobecné súdy. Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

23. Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie vo veciach starostlivosti o maloletých patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov.

24. Ústavný súd už vo viacerých svojich doterajších rozhodnutiach v podobných súvislostiach vyslovil názor, že rozhodnutím o nariadení predbežného opatrenia, prípadne rozhodnutím o zrušení nariadeného predbežného opatrenia vydaným v rámci občianskoprávneho konania môže súd porušiť základné právo alebo slobodu účastníka súdneho konania, avšak takéto porušenie by sa mohlo stať predmetom konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len vtedy, ak by mu nebolo možné poskytnúť ochranu prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného účastníkovi konania pred všeobecnými súdmi (princíp subsidiarity) (III. ÚS 281/07).

25. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal určením miesta a postavenia predbežného opatrenia, ako aj existenciou účinných právnych prostriedkov nápravy v prípade, ak sa ten, koho sa rozhodnutie o predbežnom opatrení dotýka, domnieva (tvrdí), že došlo k porušeniu niektorého z jeho základných práv alebo slobôd.

26. Podľa právneho názoru ústavného súdu rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie, resp. o jeho zmene možno predovšetkým považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (obdobne I. ÚS 46/00, III. ÚS 409/2015). Aj v prípade vyhovenia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je garantované právo dotknutého účastníka konania na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej. Nariadenie predbežného opatrenia v žiadnom prípade nevylučuje, aby všeobecný súd poskytol v konečnom dôsledku ochranu právam, porušenie ktorých sťažovateľ namieta.

27. Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, táto vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch [pozri rozhodnutie *Apis versus Slovenská republika* z 10. 1. 2000, č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 dohovoru *ratione materiae* v konaní (o zrušení predbežného opatrenia), napr. aj III. ÚS 339/2012, IV. ÚS 560/2012, I. ÚS 342/2016].

28. Realizácia inštitútu predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo dohovoru, pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej. Keďže teda túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej preto nemôže súčasne dovoliavať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (mutatis mutandis II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07, I. ÚS 342/2016).

29. Na druhej strane však treba pripustiť, že ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných

opatreniach, zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami vecí. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

30. V danom prípade teda ústavný súd na základe uvedených zistení v prvom rade konštatuje, že *prima facie* nie je daná jeho právomoc na prerokovanie vecí, pretože ochranu právam sťažovateľa poskytoval Občiansky súdny poriadok, od 1. júla 2016 Civilný sporový poriadok a všeobecný súd - okresný súd, a to prostredníctvom účinných a dostupných právnych prostriedkov nápravy, pričom v rámci tohto konania vo veci samej môže sťažovateľ naplno uplatniť (aj) námietky, ktoré uvádza v podanej sťažnosti. Ústavný súd, vychádzajúc zo svojej subsidiárnej právomoci upravenej v čl. 127 ods. 1 ústavy, sťažnosť sťažovateľa mohol odmietnuť už pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). K podobným záverom už ústavný súd viackrát dospel v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. m. m. III. ÚS 409/2015, II. ÚS 81/07, I. ÚS 46/00).

31. Ústavný súd však súčasne v rámci predbežného prerokovania preskúmal aj sťažovateľom napadnuté uznesenie krajského súdu.

32. Nadväzne na to ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatuje, že z namietaného uznesenia krajského súdu nezistil porušenie žiadneho z aspektov spravodlivého konania, ktorý by mohol byť spôsobený v súvislosti s rozhodovaním krajského súdu o odvolaní matky maloletej proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie o nariadení predbežného opatrenia, nie v súlade s jeho návrhom, ako to uvádza v dôvodoch svojej sťažnosti.

33. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne

neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

34. Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že základom jeho rozhodnutia bola skutočnosť, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo možné zistiť, aký dôkaz svedčí o tom, že prespávanie v domácnosti sťažovateľa bez prítomnosti matky nebude pre maloletú stresujúce a že maloletá netrpí úzkostnými stavmi po dlhšom odlúčení od matky. Ďalej krajský súd uviedol, že pri rozhodovaní o predbežnom opatrení súd vychádza len z osvedčených skutočností a v konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je potrebné taktiež prihliadať na najlepší záujem maloletých detí. Zo všetkých vyjadrení matky krajskému súdu vyplynulo, že „*po návrate maloletej ■■■ od otca sa prejavuje u maloletej ■■■ separačná úzkosť. Súdu nie je známy dôkaz svedčiaci v prospech toho, že stretávanie otca s maloletou ■■■ s prespatím maloletej ■■■ u otca nebude pre mal. ■■■ nadmerne stresujúce.*“.

Krajský súd preto zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a rozhodol, že stretávanie maloletej so sťažovateľom sa bude uskutočňovať každý párný týždeň v roku, a to v piatok od 16.00 h do 18.00 h, v sobotu od 9.00 h do 18.00 h a v nedeľu od 9.00 h do 18.00 h bez prítomnosti matky. Takáto úprava umožní podľa názoru krajského súdu sťažovateľovi rozvíjať svoj vzťah s maloletou a umožní aj pripraviť maloletú na to, aby mohla v domácnosti sťažovateľa aj prespávať.

35. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v okolnostiach danej veci nemožno *prima facie* považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, pretože krajský súd sa primerane zaoberal okolnosťami danej veci a jeho úvahy uvedené v odôvodnení

napadnutého uznesenia nemožno považovať ani za svojvoľné. Obsahové náležitosti namietaného uznesenia jednoznačne spĺňajú minimálne požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (§ 393 Civilného sporového poriadku), a preto podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť v tejto časti aj zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

36. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti s napadnutým uznesením krajského súdu tiež poznamenáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

37. Ústavný súd poukazuje aj na to, že účelom predbežného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevylučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak ako v konaní o predbežnom opatrení. Všeobecný súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania a je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu. Predbežné rozhodnutia predstavujú opatrenia, trvanie účinkov ktorých je časovo obmedzené a môžu byť kedykoľvek na návrh účastníka konania zrušené (IV. ÚS 257/2010).

38. Ústavný súd aj vzhľadom na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov pri zisťovaní skutkového stavu, považuje uznesenie krajského súdu z ústavnoprávneho hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

39. Dôvody, na ktorých je namietané uznesenie krajského súdu založené, podľa názoru ústavného súdu zodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z § 74 ods. 1 OSP, podľa ktorého pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

40. Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 30 P 519/2015 o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej nebolo ku dňu podania sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy právoplatne skončené.

41. Zákonná úprava postupu pri vydávaní predbežných opatrení vyžaduje, aby navrhovateľ splnil podmienky konania ustanovené Občianskym súdnym poriadkom (§ 74 a nasl.). V danom prípade podľa názoru ústavného súdu boli tieto zákonné limity ustanovené v § 74 a nasl. OSP pre nevyhovenie návrhu sťažovateľa na zmenu už nariadeného predbežného opatrenia rešpektované. Skutočnosť, že krajský súd sa nestotožnil s názorom okresného súdu a že nedošlo k úprave pomerov k maloletej v súlade s predstavami sťažovateľa, a z uvedeného dôvodu uprednostnil úpravu pomerov k maloletej v súlade s návrhom matky maloletej v danej veci prezentovanej v jej odvolaní, nesignalizuje sama osebe možnosť porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy. Krajský súd si bol pritom vedomý, a to aj z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že ide o dočasnú úpravu pomerov účastníkov, čo mu umožňuje menej formalizovaný postup určený na dokazovanie a

zistovanie všetkých skutočností potrebných na vydanie rozhodnutia vo veci samej.

42. K argumentácii sťažovateľa poukazom na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 409/2013 ústavný súd konštatuje, že v danom prípade išlo už o rozhodovanie v merite veci - o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, a nie o predbežnú úpravu styku.

43. V danom prípade však ústavný súd zistil, že k porušeniu ústavnoprocených princípov vyplývajúcich z čl. 46 ústavy nemohlo dôjsť, a preto nie je možné uvažovať ani

o prípadnom porušení ďalších v sťažnosti označených článkov, ako aj základných práv a slobôd podľa ústavy, listiny a ďalších medzinárodných dohovorov.

44. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

45. Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2016